

ler (1960); *kollliurə* a Llançà (1958) i Oms (1959); *kollliurə* i *kobllyurə* a Rabós d'Empordà (1958); ² *kulliyurə* (Fouché, *Phon.*, 159). Gentilici: *kulliyurəns* a La Roca d'Albera i Sant Cebrià (1959).

DOC. ANT. *Caucholiberi* Ss. v-vi (Alart, *Bull. Soc. Agr. Sc.* xii, 119), *castrum Caucoliberi* 672 (id.), *Caucoliberi* S. x (id., 120), *Cocolibero* 1204 (BABL iii, 366), 1205 (BABL vi, 373), *Quoquolibero* 1205 (BABL iii, 370), *Cauchumliberum* 1205 (id.), *Caucumliberum* 1207 (Alart, *Not. hist. comm. Rous.* ii, 56), *Coqolibero* 1249 (Alart, RLR iv, 245), *Cocliure* 1249 (id., 247), 1275 (id., 359), 1292 (Arx. de Perp., ms. 1B.29), *Cogliure* 1289 (Alart, RLR iv, 509), *Cauqolibero* 1292 (Arx. de Perp., ms. 1B.29), *Caukuolibero* 1292 (id.). *Copliure* 1299 (Finke, *AArag.* iii, 80), 1317 (Vidal, RLR xxxi, 71, 73-77), *la gleysa de Cogliure* 1311 (Alart, *InvLC*, s. v. prior), 1323 (Vidal, RLR xxxii, 544), 1359 (*CoDoACA* xii, 115), *Cobliure* 1317 (Vidal, RLR xxxi, 71), *Quopliure* 1323 (Vidal, RLR xxxii, 544), *Cochliure* 1354 (Alart, *Doc. géogr. hist.*, 20 512), 1395 (id., 458), *Coquolibero* 1385 (id., 519), 1395 (Alart, *Doc. géogr. hist.*, 459), *Copliura* 1462 (RLR lxv, 91), *Copliure* 1590 (RLR lv, 86), 1634 (RLR lxii, 304-05).

Mencions addicionals (Ponsich, *Top.*, 38): *Quoquum Liberum* 1085, 1154, *Cauquolibero* 1100, *Cochliure* 1207, 1253, 1271, 1318, 1360, *Cobliure* 1408, 1479, 1599, *Copliura* 1424, 1476, *Colliure* S. xix.

ETIM. De l'ibero-basc CAUCO-LIBERIS (E.T.C. i, 89-90, 97, 189; *TopHesp.* i, 266).³ Notem en aquest sentit que ja el 1860 Alart (*Bull. Soc. Agr. Sc.* xii, 119-20) va veure una relació entre ILIBERIS 'vila nova', antic nom d'Elna, i CAUCO-LIBERIS, aquest evidentment l'antic port d'aquella veïna població pre-romana.⁴

Respecte a l'evolució fonètica CAUCO-LIBERIS(s) >³⁵ *Coilliure*, la pronúncia *kog-lyure*, amb el nexa *g-l* (< *g-l* < *kl*) degué existir al costat de *kob-lyure*, aquesta produïda per la dissimilació de *kg-l* en *kb-l*. Ambdues solucions, però, haurien estat substituïdes després per la de *l-l* mitjançant l'assimilació *g-l* (*b-l*) > *d-l* > *đ-l* >⁴⁰ *l-l*; cf. MOD(U)LU > *mód-le* > *mód-le* > *mód-le* > *mól-le* (> *mól-lo*), i afins. I, viceversa, *rogle* i *mogle*, variants de *rotle* i *m.*⁵ Ph. R.

¹ Veg. *GranEncCat.* v, s. v. — ² Sobre les formes registrades a Rabós, reproduïm ací les observacions de JCor. (1958; Ll. xxii, 82, 87): «A Rabós anomenen *camí de kollliurə* el que des del poble i pel coll de Belitres se'n va a passar el coll de Banyuls. Al carrer de Rabós per on surt aquest camí li donen aquest nom, que jo després vaig sentir en la forma (*kəřé də*) *kobllyurə* (tant corrent a l'Edat Mitjana, grafiat *Copliure*)». — ³ Veg. a més l'article sobre *El Bèrcol* < *ILIBERCÁLE dins l'obra present. — ⁴ Pel que fa a l'element CAUCO-, cf. el NL cast. *Coca* de la província de Segòvia (Cabrera, *Dicc. Etim. Leng. Cast.*, s. v.); veg. així mateix Whatmough, *The Dialects of Ancient Gaul*, pp. 90, 455 (edició fotostàtica provisional de c. 1950). — ⁵ Veg. *LleuresC*, 305-06; *DECat* v, 713a17-b42, s. v. *modé*. Sobre la pronúncia *kobllyurə*, veg. n. 1. Les evolu-

cions fonètiques proposades per Grammont (RLR lxii, 489) i Fouché (*Phon.*, 159) no expliquen les grafies medievals de tipus *Coc(h)liure*, *Cogliure*, *Copl(i)liure*, *Cobl(i)liure*, les quals, si més no en part, deuen representar pronúncies diferents.

CÒTO

Planella del Còto, davant per davant del Portell de la Pala, que dona aigües tant a la banda de Casesnoves com al Canal de la Peguera. Partida de la Vall de Boí (Alta Ribagorça) (xiii, 174). Potser s'ha d'identificar amb el *Planell del Còto*, que un altre dels informants de JCoromines anomenava *Clòto*, quan esmenrava la *Font del Canal del Clòto* (o del Ferro) i amb el *collat del Còto*, recollit a Taüll (xiii, 155).

ETIM. El Còto és una forma dissimilada per *El Cloto* com ho pron. un dels informants (cf. *TVBoí* i, 12). *Clòto* variant de *clot* amb -o pre-catalana. J. F. C.

Cotonya, V. *Codony*

COTXO, COTXA, COTXELL, CUTXARRES

I NOMS MOSSÀRABS ANÀLEGS

La major part, si no tots, designen llocs d'aigua, fonts, gorgs etc. Per exemple *Font de la Còtxa* a Torroja del Priorat (xii, 101.17); olles o gorgues en un barranc: *Les Còtxes* a Ascó (xiii, 68.14), *Els Còtxes* a Móra d'Ebre (xiii, 86m); ni aquí ni en *El Cotxe* de Benigànim (xxxii, 109.5) fóra raonable sospitar-hi el nom de caruatge, manlleu recent en català, puix que tampoc escauria a partides muntanyenques lluny de les carreteres; d'altra banda són més generals en aquest grup toponímic les formes en -o, -a etc.: ja el 1954 em preguntava, amb detalls semblants, En Bladé i Desumvila sobre la partida de *Cotxos* de Benissanet. Seguim encara en territori de substrat mossàrab, en els que em comunicava Ramon Amigó del Camp de Tarragona l'any 1970: «a Constantí vaig trobar *el Còtxu*; després el vaig descobrir també a Reus (no gaire lluny del terme de Constantí); ara l'he tornat a trobar a Vila-seca». I acabava precisant, una mica meravellat: «sempre és l'indret on *floreix* una mina d'aigua».

No sense estupefacció he constatat que aquest precisió mossarabisme ha estat silenciada en el seu pretensió llibre «Materials per a l'estudi dels NLL --- del terme de Reus», anunciat i pregonat (no sense bombó i platerets) i guardonat amb un premi, per jurats (Veny, Manent etc.): enorme maó reïnflat de NPP i de carrers adoztenats i recents; en lamentar-me'n perquè hauria estat útil aportar-hi dades dels capbreus amb què va agombolant la seva espaterrant bola de neu, es disculpa en carta d'enguany amb excuses bastant fútils; l'explicació d'aquesta exclusió deu ser el perjudici amb què miren els mots i noms en -o, cofats amb la gratuïta titlla de «castellanismes» pels aficionats i professors, denunciada per Sales Vallès i el signant en *LleuresC* (16, 17, 197-209).

La coincidència amb llocs fontals o embassats s'ex-